

Маргарита Корхова
кандидат с.-г. наук, доцент;
Григорій Поставнюк
магістрант;

Миколаївський національний аграрний університет

ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ В УМОВАХ СТОВ «ПРОМІНЬ» ВОЗНЕСЕНСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Вступ. Для агропромислового комплексу України соняшник, як головна олійна культура, стала основною в сівозміні півдня України. Внаслідок постійно зростаючого попиту як на соняшникову олію, яка використовується в харчовій і технічній промисловостях, так і на відходи переробки насіння – шрот та макуху, як цінні корми для тваринництва, посівні площі вирощування під цією культурою з кожним роком збільшуються в геометричній прогресії [1, 2].

Обов'язковою умовою для збільшення врожайності є впровадження у виробництво нових гібридів соняшнику, стійких до несприятливих факторів навколишнього середовища, які у зв'язку зі змінами клімату все частішають, особливо в Південному Степу України. Розроблення оптимальних параметрів гібридів пристосованих до конкретних ґрунтово-кліматичних умов – є дуже актуальним на сьогодні.

У зв'язку з цим, постало питання використання регуляторів росту, так як сукупність чинників можуть впливати на зміну врожайності та якісні показники насіння. Впровадження результатів таких досліджень дадуть можливість забезпечувати оптимальні умови для росту й розвитку рослин нових гібридів соняшнику і таким чином максимально реалізовувати потенціал їхньої продуктивності.

Мета дослідів: дослідити вплив регуляторів росту на продуктивність гібридів соняшнику, що забезпечить підвищення урожайності та якості насіння в умовах СТОВ «Промінь» Вознесенського району Миколаївської області.

Об'єкт дослідження – процеси росту, розвитку й формування продуктивності гібридів соняшнику НС Х 6341 та ЕС Бела залежно від різних норм внесення рістрегулюючих речовин.

Попередник – ячмінь озимий.

Система обробітку в пару – загальноприйнята для Південного Степу.

Сівба була проведена сівалкою СУПН-8, норма висіву 68 тис. насінин/га.

Загальна площа дослідної ділянки – 10000 м², облікової – 9000 м².

Кількість повторень – п'ятиразове. Розташування варіантів здійснювалося послідовно [3]. В схему дослідів були включені наступні фактори та варіанти:

Фактор А – гібриди: 1. НС Х 6341; 2. ЕС Бела.

Фактор В – внесення рістрегуляторів у фазу ВВСН 18: 1. Без рістрегу-

лятору (контроль); 2. Архітект (1,2 л/га); 3. Церон (0,8 л/га)

Результати досліджень. На формування врожайності соняшнику впливали як погодні умови року, так і особливості гібридів та застосування регуляторів росту. Так, Середня урожайність насіння у посушливому 2020 р. становила 2,10–2,36 т/га, а у 2021 р. – 3,34–3,68 т/га, що на 1,24–1,32 т/га більше. Більшу середню урожайність насіння соняшнику у 2020–2021 рр. сформовано у досліджуваних гібридів у варіантах з використанням препарату Архітект, що на 14,7 % (НС Х 6341) та 16,9 % (ЕС Бела) більше, ніж контроль.

Більшу висоту рослин (201,6–242,1 см) в середньому за два роки досліджень сформували рослини гібриду НС Х 6341, що на 42,3–44,2 см більше, ніж у гібриду ЕС Бела. Крім цього, встановлено, що регулятор росту Церон більше сприяв зниженню висоти рослин, ніж Архітект – на 16,7 % (НС Х 6341) та на 17,2 (ЕС Бела) порівняно з контролем.

Маса кореневої системи рослин досліджуваних гібридів соняшнику сформувалася більша у 2021 р. (0,50–0,79 кг/га), що на 25–31,6 % більше, ніж у 2020 р. Визначено, що регулятор росту Архітект стимулював розвиток кореневої системи рослин гібриду НС Х 6341 (0,79 кг/га) та ЕС Бела (0,70 кг/га), що на 31,7 та 40,0 % більше, ніж контрольний варіант.

Вищу площу листової поверхні рослин сформували досліджувані гібриди у фазі цвітіння (32,8–35,4 тис. м²/га) у варіантах з регулятором росту Архітект, що на 51,3 % більше, ніж контроль для НС Х 6341 та на 24,3 % відповідно більше для ЕС Бела.

Максимальний вміст олії в соняшнику (47,3 %) відмічено у гібриду ЕС Бела у варіанті з використанням препарату Церон, що на 0,3 % більше за контроль та на 1,1 %, ніж у варіанті з препаратом Архітект. Встановлено, що регулятори росту знижували вміст олії в насінні соняшнику гібриду НС Х 6341 на 1,5 % (Архітект) та на 1,3 % (Церон).

Висновки. Для одержання стабільної врожайності насіння соняшнику на рівні 2,0–3,0 т/га та вмісту олії в насінні 46,2–47,3 % в умовах Новоодеського району Миколаївської області пропонуємо висівати гібриди соняшнику НС Х 6341 та ЕС Бела із застосуванням регулятору росту Церон, що забезпечить високий рівень рентабельності (287 та 273 %).

Список використаної літератури:

1. Гаврилюк М. М., Салатенко В. Н., Чехов А. В. Олійні культури в Україні / ред. А. Чехова. К.: Основа, 2007. 424 с.
2. Впровадження сучасних технологій вирощування соняшнику – єдиний шлях підвищення його рентабельності. *Пропозиція*. 2007. № 1. С. 52–53.
3. Лукомца В. М. Методика проведення полевих агротехнічних опытов с масличными культурами. Краснодар, 2007. С. 122–129.